

Національна академія державного управління
при Президентіві України

МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ – ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Матеріали щорічної Всеукраїнської науково-практичної
конференції за міжнародною участю
(Київ, 16 травня 2014 р.)

У двох томах

***За науковою редакцією Ю. В. Ковбасюка,
К. О. Ващенко, С. В. Загороднюка***

Том 2

Київ
2014

*Схвалено Вченою радою Національної академії
державного управління при Президентові України
(протокол № 211/4-5 від 24 квітня 2014 р.)*

*Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
(свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу
масової інформації серії КВ № 15826-4298Р)*

- М65 **Місцеве** самоврядування – основа сталого розвитку України : матеріали щоріч. Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 16 трав. 2014 р.) : у 2 т. / за наук. ред. Ю. В. Ковбасюка, К. О. Ващенко, С. В. Загороднюка. – К. : НАДУ, 2014. – Т. 2. – 288 с.

У матеріалах Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю “Місцеве самоврядування – основа сталого розвитку України” вміщено тези виступів її учасників, в яких викладено результати аналітичного осмислення актуальних питань державної політики щодо сталого розвитку України та функціонування інституту місцевого самоврядування як основи такого розвитку. У другому томі особливу увагу приділено ролі органів місцевого самоврядування в розвитку соціального діалогу; зміцненню системи моніторингу та оцінювання державної політики, програм і проєктів; формуванню солідаризму як ідеологічного концепту.

Призначені для наукових, науково-педагогічних працівників, теоретиків і практиків державного управління, а також усіх, хто цікавиться питаннями місцевого самоврядування.

УДК 352/353(477)(063)

Матеріали публікуються в авторській редакції зі збереженням стилістики, орфографії та пунктуації.

*Матеріали науково-практичної конференції видаються за фінансової підтримки
Представництва Фонду Ганса Зайделя в Україні*

Список використаних джерел

1. Про забезпечення умов для більш широкої участі громадськості у процесі формування та реалізації державної політики : Указ Президента України від 31 лип. 2004 р. № 854. – Режим доступу : www.president.gov.ua
2. Минделл А. Процессуально-ориентированная работа с конфликтами: глубинная демократия открытых форумов: практ. шаги к предотвращению и разрешению конфликтов в семье, на рабочем месте и в мире / Арнольд Минделл. – М. : Беловодье, 2011. – 256 с.
3. Минделл А. Процессуальный ум: руководство по установлению связи с умом Бога / Арнольд Минделл. – М. : Беловодье, 2011. – 352 с.
4. Посібник щодо проведення публічних консультацій. За підтримки Канадського агентства міжнародного розвитку. Міжнародний центр перспективних досліджень. – К., 2004. – 66 с.

Ю.А.Глущенко,

кандидат економічних наук, доцент,

докторант кафедри регіонального управління,

місцевого самоврядування та управління містом НАДУ

Прогнозування місцевих бюджетів в управлінні територіальним розвитком

Враховуючи наслідки кризових явищ в економіці, прогнозування є інструментом фінансового управління, що може припустити майбутній фінансовий вплив поточної політики, економічних тенденцій і припущень. Основою бюджетного прогнозування є план економічного і соціального розвитку України, що включає кількісні показники та якісні характеристики макроекономічної ситуації, структури економіки, науково-технічного розвитку, обсягів виробництва, споживання товарів і надання послуг; зовнішньоекономічної діяльності, рівня і якості життя; охорони навколишнього середовища; соціальної структури, розвитку регіонів.

Невизначеність стратегії соціально-економічного розвитку та існування безлічі, відокремлених та нескоординованих програм знижує ефективність використання державних коштів, призводить до значних фінансових втрат суспільства [1, с. 22].

Сучасний стан реалізації бюджетної політики України відображає проблеми необґрунтованості, мінливості й суперечливості існуючого бюджетного законодавства. При цьому існує розбалансованість між доходами та витратами бюджету, невиконання норм Бюджетного кодексу про надпланових надходжень, збільшення фіскального навантаження на економіку і комплекс похідних макроекономічних проблем [2, с. 6–7].

Існуюча система бюджетного прогнозування характеризується відірваністю від загальнодержавного планування, викривлення змісту окремих елементів (наприклад, досить часто програмно-цільовий метод застосовується з некоректно обраною системою показників результативності, систематично бюджетна резолюція дисонує з вмістом розробленого бюджету) [3].

Суттєвою прогалиною в методиці планування доходів місцевих бюджетів є недоліки в розрахунку міжбюджетних трансфертів, що здійснюються відповідно до Формулою розподілу обсягу міжбюджетних трансфертів, визначеною Постановою Кабінету Міністрів України від 8 грудня 2010 р. № 1149.

Недосконалість методології планування та бюджетної політики в напрямку міжбюджетних відносин призводить до зменшення частки доходів місцевих бюджетів у зведеному бюджеті до 22% , збільшення трансфертів до 52% і створення штучної дотаційності бюджетів (93,7% загальної кількості сільських бюджетів) [4, с. 89], [5].

Враховуючи згадане, важливим у подальшому є впровадження в Україні середньострокового бюджетного планування, що є одним з основних елементів і необхідною передумовою застосування програмно-цільового методу.

Запровадження програмно-цільового методу бюджетування на рівні місцевих бюджетів здійснюється відповідно до Указу Президента України про План Національних дій на 2013 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава” [6].

Однак, неповноцінна реалізація програмно-цільового методу через відсутність достатньої нормативно-правової бази та бюджетної стратегії середньо-і довгострокової перспективи не враховує наслідки і ризики у використанні бюджетних коштів та прийнятті управлінських рішень.

Про це свідчать результати його практичного застосування в Україні. Низька якість виконання бюджетних програм пов'язано з значним їх кількістю (600–800), дублюванням (близько 20% від об'єму), частковим фінансуванням через обмеженість фінансових ресурсів (в 2011 р. з 450 бюджетних програм місцевого рівня – 70% профінансовані лише на 80–85%, 15% – на 40–60%, 10% – не профінансовані взагалі) [7, с. 21].

Середньострокове планування, здійснюване згідно ст. 38 Бюджетного кодексу України свідчить про його формальність, що пов'язано з ненадійністю макроекономічного прогнозування, частим коригуванням податкового законодавства, зміною під впливом різних політичних сил раніше обраних пріоритетів в бюджетних витратах і відсутністю застосування зазначених прогнозів при формуванні показників бюджету на наступні роки [8, с. 22].

Таким чином, ефективність управління в контексті стратегії соціально-економічного розвитку територій вимагає здійснення прогнозування на основі розробленої системи моніторингу тенденцій, що включає роботу по моніторингу ключових економічних і податкових статистичних даних і їхнє відстеження в часовому інтервалі.

Прогнозування видатків бюджетів на принципах програмно-цільового методу передбачає визначення механізму пріоритетності відбору та джерел фінансування бюджетних програм, усунення ризиків бюджетних коштів та підвищення якості прийняття управлінських рішень, розробку системи відповідальності за досягнення показників результативності.

Список використаних джерел

1. Запатріна І. В. Програмно-цільовий метод бюджетного планування у контексті стратегічного та середньострокового планування / І. В. Запатріна, Т. Б. Лебеда // *Фінанси України*. – 2006. – № 10. – С. 22–27.
2. Бюджетна політика в Україні в умовах ризиків сповільнення економічної динаміки : [аналітична доповідь]. – К. : НІСД, 2012. – 25 с.
3. Щодо оптимізації процесів бюджетного прогнозування та планування в Україні. Аналітична записка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/1089/>
4. Юшко С. В. Організація міжбюджетних відносин в Україні: стан, проблеми і перспективи / С. В. Юшко // *Фінанси України*. – 2009. – № 1. – С. 86–97.
5. Бюджетний моніторинг: Аналіз виконання бюджету за 2012 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ibser.org.ua/news/472/>
6. Про План Національних дій на 2013 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава” : Указ Президента України від 12 берез. 2013 р. № 128/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/128/2013>
7. Огонь Ц. Програмно-цільовий метод та ефективність бюджетних програм / Ц. Огонь // *Фінанси України*. – 2009. – № 7. – С. 21–27.
8. Буковинський С. А. Концептуальні підходи до формування перспективного бюджетного плану / С. А. Буковинський // *Фінанси України*. – 2006. – № 3. – С. 21–28.

М.В.Бриль,
експерт з підтримки національної політики
Швейцарсько-українського проекту
“Підтримка децентралізації в Україні” DESPRO

Розвиток сільських громад: досвід швейцарської конфедерації

Усі країни світу поділяються на певні територіальні одиниці, устрій та компетенція яких відрізняються. До того ж обсяг і порядок реалізації самоврядування є специфічними для конкретних адміністративно-територіальних одиниць (АТО) конкретної держави. Місцеве самовря-

<i>Б.Н.Николайшин.</i> Територіальна громада як суб'єкт публічного права	52
<i>І.І.Мельничук.</i> Професіоналізація органів місцевого самоврядування шляхом навчання посадових осіб	53
<i>В.А.Малюська.</i> Особливості соціального діалогу в контексті державно-церковних відносин на місцевому рівні	55
<i>А.П.Лелеченко.</i> Вплив органів місцевого самоврядування на управління історичними, природно-заповідними територіями та культурно-архітектурною спадщиною України в умовах сталого розвитку	58
<i>В.М.Купрійчук.</i> Державне управління вищими навчальними закладами у добу директорії УНР (грудень 1918–1920 рр.)	60
<i>О.П.Ігнатенко.</i> Розмежування повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування у сфері благоустрою населених пунктів	61
<i>К.В.Дубич.</i> Проблеми взаємодії органів місцевого самоврядування з недержавними громадськими організаціями в системі надання соціальних послуг	63
<i>Ю.Ф.Дехтяренко, В.Ю.Стащенко.</i> Колізії в регулюванні земельних відносин на місцевому рівні	65
<i>Г.О.Дзяна, Р.Б.Дзяний.</i> Розмежування повноважень органів публічної влади через розвиток культури управлінського персоналу	68
<i>В.М.Гурієвська.</i> Застосування психологічних технологій в управлінні місцевими громадами	69
<i>Ю.А.Глуценко.</i> Прогнозування місцевих бюджетів в управлінні територіальним розвитком	71
<i>М.В.Бриль.</i> Розвиток сільських громад: досвід швейцарської конфедерації	72
<i>Г.Д.Аксьонова.</i> Ефективна взаємодія органів місцевого самоврядування та підприємницьких структур у розв'язанні екологічних проблем – запорука сталого розвитку міста	75
<i>О.В.Александров.</i> Моніторинг як складова інформаційно-аналітичної діяльності органів державної влади	76
<i>Н.Л.Астапова.</i> Сучасні тенденції в управлінні людськими ресурсами на регіональному рівні	79
<i>С.О.Возний.</i> Ідея “самоуправи” у політичних поглядах Михайла Драгоманова	81
<i>Н.В.Вострікова.</i> Вплив місцевого самоврядування на перехід до інтегрованого управління водними ресурсами України	82
<i>А.О.Гавриш-Мусафір.</i> Питання підвищення привабливості туристичної галузі України шляхом розвитку приморських регіонів	84
<i>Г.Ю.Герман.</i> Зростання ролі кадрової політики в органах місцевого самоврядування	86
<i>С.П.Головчук.</i> Розвиток форм співпраці органів державної влади з громадськістю з питань управління освітньою галуззю	87
<i>В.І.Голуб.</i> Розвиток локального волонтерства як напрям взаємодії місцевого самоврядування та державного управління	89
<i>С.І.Гусаков.</i> Актуальні проблеми корпоративної реструктуризації в Україні	91
<i>Т.Г.Добрівський.</i> Практика надання адміністративних послуг у місті Боярка Києво-Святошинського району Київської області	93
<i>В.І.Дудар.</i> Ефективність взаємодії місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади	95